

Sygn. akt V U 975/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2018 r. w Legnicy

sprawy z wniosku B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie kapitału początkowego i o wysokość emerytury oraz o rekompensatę z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek odwołania B. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 23 października 2017 r. **znak** (...)

z dnia 24 października 2017 r. **znak** (...)

z dnia 24 października 2017 r. **znak** (...)

I. **zmienia decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 23 października 2017 r. znak (...), z dnia 24 października 2017 r. znak (...) oraz z dnia 24 października 2017 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni B. S. prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych,**

II. **stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia,**

III. **zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawczyni B. S. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 975/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia:

- 23 października 2017r. znak: (...) (...) ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni B. S. na dzień 1 stycznia 1999r. w kwocie 98 340, 77 zł,

- z 24 października 2017r. znak (...) przyznał jej prawo do emerytury wieku powszechnym od 1 października 2017r. tj. od daty wejścia w życie przepisów,

- z 24 października 2017r. znak (...) odmówił jej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, iż ubezpieczona nie spełniła przesłanek do przyznania rekompensaty, albowiem nie udowodniła 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Decyzję tę organ rentowy wydał w oparciu o art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wskazał, iż nie uznał jako okresów pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Zespole (...) w L. od 1 grudnia 1981r. do 31 marca 1987r. oraz w (...) Przychodni (...) w L. od 1 stycznia 1998r. do 31 marca 2001r. – gdyż w świadectwach pracy nie określono właściwie charakteru wykonywanej pracy.

Odwołanie od tej decyzji wniosła B. S., domagając się ich zmiany poprzez przyznanie jej prawa do rekompensaty i uwzględnienie jej w wysokości przyznanej emerytury. Podniosła, iż decyzje organu rentowego są błędne, bowiem wartość kapitału początkowego i wysokość jej emerytury powinna zostać ustalona z uwzględnieniem rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wykonywała bowiem prace obu zakładach na stanowisku technika dentystycznego, w protezowni – która winna zostać zakwalifikowana z Wykazu A, działu IV, poz. 2 załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze tj. praca w produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcji wosków i woskoli.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu powołał te same okoliczności, które zostały wskazane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Na rozprawie organ rentowy podniósł, iż nie można traktować pracy wnioskodawczyni jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż pracowała ona w resorcie ochrony zdrowia i nie można przypisywać jej zatrudnieniu charakteru pracy w szczególnych warunkach z innej branży, w tym przypadku z działu chemia.

Sąd ustalił:

Wnioskodawczyni B. S. ur. (...), w dniu 29 września 2017r. złożyła wniosek o emeryturę z rekompensatą.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z urzędu z 23 października 2017r. znak: (...) (...) ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999r. w kwocie 98 340, 77 zł oraz decyzją z 24 października 2017r. znak (...) przyznał jej prawo do emerytury wieku powszechnym od 1 października 2017r. a drugą decyzją z tego samego dnia tj. z 24 października 2017r. znak (...) odmówił jej prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy uznał wnioskodawczyni łącznie **12 lat, 2 miesiące i 27 dni** okresów pracy w szczególnych warunkach (1.09.1978-30.11.1981, 1.11.1988-31.12.1997)

/bezsporne, a nadto dokumenty z akt ubezpieczeniowych wnioskodawczyni)

J. C. była zatrudniona na stanowisku technika dentystycznego w protezowni w okresie:

- w Zespole (...) w L. od 1 grudnia 1981r. do 31 marca 1987r. oraz

- w (...) Przychodni (...)w L. od 1 stycznia 1998r. do 31 marca 2001r.

W obu tych jednostkach, wykonywała taką samą pracę. Odbywała się ona w wyodrębnionej ze struktury (...) i (...) pracowni protetyki tzw. protezowni. Zatrudnionych w niej było ponad 20 osób na stanowiskach techników dentystycznych. Protezownia ta zajmowała się głównie wykonywaniem protez akrylowych i aparatów dentystycznych dla dzieci oraz tzw. protez szkieletowych. W tej pracy wykorzystywane były przede wszystkim masy akrylowe,

żywicze, składające się z polimerów i monmerów. Aby uzyskać masę do wykonywania określonego elementu protetycznego należało te dwa składniki zmieszać. Jeden z nich był w formie płynnej, drugi z proszku. Opary i pył z tych substancji były wyjątków szkodliwe. Wywoływały alergię, katar, kaszel, podrażnienie spojówek. Prace związane z obróbką tych elementów odbywały się w pomieszczeniu bez klimatyzacji i prawidłowej wentylacji, z wykorzystaniem wysokiej temperatury. Technicy dentyści, w tym wnioskodawczynie mieli określone normy – miesięcznie musiała wykonać w początkowym okresie 24 protezy, później 30 miesięcznie. Wykonywała protezy, mosty, korony, aparaty ortodontyczne, naprawiała protezy. Prace te realizowane były z akrylu, tworzyw sztucznych po wykonaniu wycisku przez lekarza stomatologa. Wnioskodawczynie i pozostali technicy dentyści nie mieli bezpośredniego kontaktu z pacjentami.

Dowody:

- akta emerytalne: świadectwa pracy
- akta osobowe wnioskodawczynie: umowy o pracę, świadectwa pracy, angaże
- zeznania świadków (e-protokół z 4 kwietnia 2018r. k 31-33):

Z. M. (2) – 00:06:05-00:18:09

G. P. – 00:18:576-00:4131:4355

T. R. – 00:41:43-00:55:28

- wyjaśnienia wnioskodawczynie (e-protokół jw.) – 00:55:28-01:06:21

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.jedn.: Dz.U. z 2015.965 ze zm.), rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

W myśl art. 23 cyt. ustawy, ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 2).

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury (a w niniejszej sprawie – prawo do rekompensaty), ustala się na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.8.43 ze zm.). Rozporządzenie to stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia (§ 1 ust. 1). Z kolei w myśl § 2 ust. 1 tego rozporządzenia – okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W rozpoznawanej sprawie kwestią sporną było, czy wnioskodawczynie posiada co najmniej 15-letni staż pracy w szczególnych warunkach uprawniający ją do rekompensaty w myśl cyt. wyżej przepisów ustawy o emeryturach pomostowych.

Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszym postępowaniu, w szczególności dowody akt osobowych (zakresów czynności) oraz z zeznań świadków oraz wyjaśnień wnioskodawczynie - w powiązaniu z dokumentami zawartymi w aktach ubezpieczeniowych – pozwoliły na uznanie, że wnioskodawczynie spełnia warunek posiadania co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie kwestionował, tego na jakim stanowisku wnioskodawczynie była zatrudniona, na czym polegała jej praca w spornym okresie. Uważał jednak, iż do oceny charakteru pracy wnioskodawcy nie można odnosić prac ujętych w dziale IV w chemii, skoro swoją pracę wykonywała ona w służbie zdrowia, czyli ujętą w dziale XII (W służbie zdrowia i opiece społecznej). Stąd stał na stanowisku, iż wnioskodawczynie w związku z tym nie posiada 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach i nie ma prawa do rekompensaty.

Wnioskodawczynie z kolei twierdził, iż jej prace w spornym okresie nadzy zaliczyć do okresów pracy w szczególnych warunkach, kwalifikując ją jako prace wskazane w Wykazie A dziale IV (w chemii).

Nie można podzielić stanowiska organu rentowego. Wprawdzie co do zasady, nie sposób odmówić racji organowi rentowemu, wskazującemu, iż specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje charakter wykonywanych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwości i szkodliwości dla zdrowia. Zgodzić się należy z tym, iż nie można swobodnie lub dowolnie z naruszeniem postanowień w.w. rozporządzenia wiążąc konkretnych prac z branżami, do których nie zostały przypisane w akcie prawnym. Zważyć jednak należy, iż istotę zagadnienia stanowi szkodliwość dla zdrowia pracownika, wynikająca z warunków pracy, charakterystycznych nie tylko dla branży, w ramach której funkcjonował pracodawca wnioskodawczynie, ale również do której należała jego wyodrębniona jednostka organizacyjna w jakiej świadczyła ona pracę. Pomimo, iż B. S. zatrudniona była w spornym okresie w służbie zdrowia(...) w L. czy (...)Przychodni (...), to miejscem jej pracy, była wydzielona pracownia protetyczna, która z uwagi na specyfikę swej działalności, winna być zaliczona do branży chemicznej. Pracujący w niej technicy dentyści nie mieli bowiem kontaktu z pacjentami, nie współpracowali bezpośrednio ze stomatologami, lecz zajmowali się ściśle produkcją i przetwórstwem tworzyw sztucznych, tj. wytwarzaniem protez zębowych, protez szkieletowych, aparatów ortodontycznych z akrylu.

Stąd okresy pracy wnioskodawczynie na stanowisku technika dentyści w Zespole (...) w L. od 1 grudnia 1981r. do 31 marca 1987r. (**5 lat i 4 miesiące**) oraz w (...) Przychodni (...)w L. od 1 stycznia 1998r. do 31 marca 2001r. (**3 lata i 3 miesiące**) – należy zaliczyć do okresów pracy w szczególnych warunkach – ujętych w Wykazie A, dziale IV, poz. 17 – załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Wykonywała ona bowiem prace przy produkcji i przetwórstwie żywic i tworzyw sztucznych oraz produkcji surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa (...).

Stan faktyczny w sprawie został ustalony w oparciu o dokumenty zawarte w aktach osobowych i ubezpieczeniowych wnioskodawczynie, jej wyjaśnienia i zeznania świadków Z. M. (2), G. P. i T. L.. W zasadzie okoliczności faktyczne w sprawie nie były sporne. Kwestią wymagającą oceny i rozstrzygnięcia było to czy prace wykonywana przez wnioskodawczynie w zakładzie wchodzącym w skład resortu zdrowia można w zakresie oceny charakteru pracy przypisać pracom charakterystycznym dla innej branży, w tym przypadku chemii, ewentualnie kiedy i w jakich okolicznościach.

Dlatego też w rozpoznawanej sprawie były podstawy do zmiany zaskarżonych decyzji poprzez ustalenie, iż wnioskodawczynie przysługuje prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Przy uwzględnieniu spornych okresów **8 lat i 7 miesięcy** i uznanych przez organ rentowy **12 lat, 2 miesięcy i 27 dni** – wnioskodawczynie ma **ponad 15 lat** okresów pracy w szczególnych warunkach.

Wobec czego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc sąd zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

W punkcie II wyroku, sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi , że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności .

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawczyni prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków oraz analizy części dokumentacji wykonywanych przez skarżącą w spornym okresie zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Orzeczenie o kosztach uzasadnione jest treścią art. 98 kpc w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. (Dz.U.2015.1800 ze zm. Dz.U. 2016.1668) .

SSO Regina Stępień